

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

בא ק-ת חקת, קת-ח. הנה בחינת ק-ת מלשון נעתק, עתק, ע-תק, העתקה ממצב למצב או ממקום למקום. והיינו שמתנתק ממצב זה ונעשה מצב אחר. וזהו נתק, נ-תק.

ואמרו (חגיגה, יג, ע"א) מן הארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה, ועוביו של רקיע מהלך חמש מאות שנה, וכן בין כל רקיע ורקיע, עיי"ש. והיינו ת"ק עולה חמש מאות, וזהו השיעור של כל מדרגה, ובין כל מדרגה, ודו"ק. וכן אמרו (תענית, יט, ע"א) איזהו דבר, עיר המוציאה חמש מאות רגלי וכו'. כי דבר הוא בחינת נתק, ממית. וכן אמרו (סוטה, מט, ע"ב) והאמר רב יהודה אמר שמואל משום רשב"ג, מאי דכתיב עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי, אלף ילדים היו בבית אבא, חמש מאות למדו תורה, וחמש מאות למדו חכמה יונית, ולא נשתייר מהן אלא אני כאן וכן אחי אבא בעסיא. והיינו שהיו נבדלים לגמרי זה מזה, וזה חמש מאות וחמש מאות, כל אחד נבדל מזולתו. וכן זהו הכוונה, "אלא אני כאן וכן

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כה, ו - ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת. ואמרו (סנהדרין, צא, ע"א) מאי מתנות, א"ר ירמיה בר אבא, מלמד שמסר להם שם טומאה. ומהו שם הטומאה, מצינו בכך כמה לשונות. איתא בשכל טוב על אתר, היינו איצטגניניות שהיה יודע. ובזוה"ק (חיי שרה, קלו, ע"ב) איתא, מאי מתנות, אלן סטרי דרגין דאינון שמהן דסטרי רוח מסאבא, בגין לאשלמא דרגין, ואסתלק יצחק על כלא במהימנותא עלאה כדקא חזי. ועוד אמרו שם (רכג, ע"א) דיהיב להו מילין ידיעאן בכתרין תתאין.

וברש"י על אתר כתב וז"ל, פירשו רבותינו, שם טומאה מסר להם (ופירש בשפתי חכמים שם וז"ל, פירוש, מעשה שדים, אי נמי שם שרשאים להזכירו בטומאה, דיודע היה בבנים הללו שלא יהיו נוהרין בטהרה, ולכך לא מסר להם שם טהרה, עכ"ל), דבר אחר, מה שניתן לו על אודות שרה ושאר מתנות שנתנו לו, הכל נתן להם שלא רצה ליהנות מהם, עכ"ל. ובסנהדרין (צא, ע"א) פירש רש"י, כשוף ומעשה שדים, עכ"ל. וכתב ברקאנטי על אתר וז"ל, וסוד הענין הוא, כי האברהם היה בידו כחות הטהרה וכחות הטומאה. הטהרה בפנים בניקת האילן מקור מים חיים, והטומאה מבחוץ הם כחות הערלה הנקראים קליפות אילן העליון, עיי"ש. ועיין עשרה מאמרות (סימן ו) שכח טומאה זה היה בידי אברהם ממצרים. ועיין רש"י על אתר, ודו"ק. ועיין רדב"ז (שה"ש, ו, ח). וספר הקנה (ד"ה סוד טהרות וטומאות).

ופירש בחזקוני על אתר, וז"ל, פירוש, שם להשביע את השדים, שיוכלו להזכיר את השם בטומאת הגוף ולא יזיק להם. וי"א, שח"ו שלימד צדיק כאברהם שום שם קדוש לרשעים, אלא מסר להם שם להשביע השדים באדוניהם הממונים עליהם שיעשו להם כל מה שירצו. וקרי ליה שם טומאה, כמו ששינוי, הלן בבית הקברות כדי שתשרה עליו רוח טומאה. וראיה לדבר, שהרי מתנת חסר וי"ו עולה בגימט' למדם להשביע השדים, עכ"ל. וכן הוא בדעת זקנים על אתר, ובהדר זקנים.

ובריב"א על אתר כתב וז"ל, והר"ר יעקב ממנוט"ל פירש, שם טומאה זהו שלמדם לקרות שם טומאה לע"ז שלהם, כמו פעור ומרקוליס שנקראו על שם שמטמאין אותו. ומתחלה היו קוראים אותם בשם הקב"ה, כדכתיב אז הוחל לקרוא בשם ה', עכ"ל. ועיין אברבנאל (נח, פרק י, א, ד"ה ואלה).

אולם ברש"ר הירש על אתר כתב וז"ל, לדעת חכמינו לקחו מבית אברהם גם מתנות רוחניות שקבלו, אלא שניצלו אותן לרעה, וכך "הפכו" אותן לשמות טומאה, עכ"ל. ולפ"ז מובן ומיושב קושיית המהרי"ל דיסקין, האיך מסר להם זאת הלא בני נח מצויים על הכישוף, וא"כ איכא לפי עור וגו', ולהנ"ל ניחא.

ונתחדד יותר בשל"ה (חיי שרה, תורה אור, אות י) וז"ל, שם טומאה מסר להם - ודבר זה נרמז במה שתיבת פלגשם חסר כתיב (בר, ס"א, ס"ד) שרומז לשם טומאה, כי הקליפה בשרשה "שם", ובהתפשטותה טומאה, וזהו שם טומאה, וזה נרמז בתיבת "פלגשם" חסר כתיב, פלג-שם, ר"ל פלג דהיינו החצי הוא שם, עיי"ש. וא"כ בשורש זה קדוש והם דבקו בהתפשטותו ולא בשורשו, והבן. ונמצא שאצל אברהם זה היה שם של קדושה והם קבלו שם זה וניתקוהו ממקורו כפי שהוא אצל הנותן אברהם ודבקו בהתפשטות. ועיין ט"ז (או"ח, רכד, סק"א), ודו"ק.

ועיין בהרחבה בעמק המלך (שער טז, פי"ט) אלו חלקים מסר להם, וכתב שם וז"ל, פילגשים הוא שתי תיבות, פיגל-שם, עיי"ש. ועיין ליקוטי תורה על אתר, שהוא כח הרע הנאחז באחורים של שם הוי"ה העולה במילוי ב"ן. ועיין עוד ליקוטי הש"ס (סנהדרין, שם), ולשם, ספר הדע"ה (דרוש ד, ענף כא, סימן ב).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתר

סוד פל"א עליון, ונהפך מפלא לאפל. כי כתר עליון ביחס לעילת העילות, איכם הוא, חשוך ואפל. ועיין ספר הפליאה (ד"ה שאלו את רבי מהו בינה) וז"ל, א"ל מהו אלף, א"ל פלא - אפל. פלא - במופלא ממך אל תדרוש. אפל - שלא תוכל להשיגהו, עכ"ל. ועיין מגן דוד (אות א) וז"ל, עושה פלא, כי הוא בעל הנפלאות ובכחו נשתנו כל הטבעים, כי המעמיק מחשבתו לא ישיב ריקם וכו', גם אתה קורא אפל, כי מרוב עמקו והסתרו ונמנע ההשגה כאלו הוא ענין אפל לא יוכל האדם להשיג בו דבר, עכ"ל. ועיין כתבי רמ"מ משקלוב (רזא דמהימנותא, דף פב) וז"ל, כי עשית פלא, בסוד אפל עצות מרחוק, עכ"ל.

חכמה

אמרו (נדה, יז, ע"א) ישראל קדושים הם ואין משמשין מטותיהן ביום, וכו', "ות"ח" מאפיל בכסותו ומשמש. ועיין עוד בן יהודע (תענית, כג, ע"א) וז"ל, דור שהיה אפל הארתו בתפילותיך: נ"ל בס"ד אות אל"ף רומז ללימוד התורה, כמ"ש (איוב, לג, לו) אאל-פך חכמה. אך אם אין קמח אין תורה, וכיון שיש רעב בעצירת גשמים, חשוכים עיני השכל, ולכן האל"ף שהוא לשון אלוף נהפך לאותיות אפל, ואתה שהבאת שבע ע"י גשמים, הארת את האפל, וחזר להיות אל"ף, שהאירו עיני הלומדים, שכל אלוף האיר באור תורה, עכ"ל. ועיין אהבת שלום (פסח שני) וז"ל, אף שנופל ח"ו לבחינת אפל, מ"מ ע"י אור התורה שהיא בחינת חכמה, יכול אח"כ לשוב לבחינת אל"ף, עכ"ל.

בינה

נ' שערי בינה. ועיין אהבת שלום (פסח שני) וז"ל, אם ח"ו נכנס גם לשער הנו"ן, בחינת אפל, אין לו שום אחיזה בקדושה, ואז מסאבין ליה לעילא, עכ"ל.

ועוד. לבבו יבין ושב, סוד התשובה, וסוד השבת אבידה. ועיין ר"י מלוניל (ב"מ, סו, ע"א, על הרי"ף) וז"ל, וביום השביעי יכריז בעל האבדה בקרן אפל ויאמר אני אבדתי גלמא וכו', ומי שמוצאה נמי עומד בקרן אפל שם כל יום השביעי, עכ"ל.

דעת

ח"ו"ג שבדעת, שורש לספק. ועיין רש"ר הירש (לך לך, יז, יט) וז"ל, אבל, אפל, אול, ומכאן אולי. הצד השווה שבשלתם שהם מורים על חשיכה וחוסר בהירות. 'אפל' מבחינה פיסית, 'אבלי' מבחינה נפשית, 'אול' מבחינה רוחנית. משורש אול נגזר גם אויל, השגת האויל היא מטושטשת והיא לוקה בחוסר בהירות, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו (חיי שרה, כד, ה) וז"ל, ביחס לאור הגשמי, אפל. אור הרוחני, אול. או ביחס לשמחת הלב, אבל, עכ"ל. ועיין ש (וישב, לז, לב).

חסד

ח"ו"ג, ב' ידים. וכתוב (דברים, כח, כט) והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה. מישוש בידים. וכתוב (שמות, י, כד) ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה. ואמרו חז"ל (תנ-

חומא, בא, ב) מהיכן היה אותו חשך (והיינו מהיכן המשיך משה "בידו" את החשך) ר' יהודה אומר מחשך של מעלה, שנאמר ישת חשך סתרו סביבותיו סכתו (והיינו חשך דייקא), ר' נחמיה אומר מחשך של גיהנם, שנאמר ארץ עיפתי כמו אפל צלמות ולא סדרים ותפע כמו אפל (והיינו אפל דייקא, ודו"ק). ועיין זוה"ק (פקודי, רסו, ע"ב) היכל שיתתאה (בגיהנם), וכו', ארבע פתחים אית להיכלא דא, חד אקרי מות, וחד אקרי רע, וחד אקרי צל-מות, וחד אקרי אפל.

ולהיפך, אמרו (ברכות, ה, ע"ב) ר' אלעזר חלש, על לגביה ר' יוחנן, חזי' דהוה גני בבית אפל, גליי' לדרעי' ונפל נהורא.

גבורה

צהרים, חמה בתוקף גבורתה, זמן תפילת מנחה, שתיקן יצחק. וכתוב (דברים, כח, כט) והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה. ובתיקון כתיב (ישעיה, נח, י) וזרח בחשך אורך, ואפלתך כצהרים. ועיין מאורות נתן (מערכת אות אל"ף, קט) וז"ל, אפלה, הוא סוד שם אלקים, בחילופו במוכ"ן, גימט' אפלה, עכ"ל.

תפארת

רחמים. ועיין מלבי"ם (ישעיה, יג, ט) וז"ל, מתחיל לצייר איכות היום בעצמו, ומדמהו בחזיונו כאכזרי הטורף בלי רחמים כיום אפל מחותל בצלמות ולא סדרים, עכ"ל.

ועיין פרדס (ערכי הכינוים, פ"א) וז"ל, אפלה, כינוי לדין המתקרב אל הרחמים, והוא צד הרחמים המתקרב לדין, עכ"ל.

נצח

נו"ה, תרי רגלין, הליכה. וכתוב (ישעיה, נט, ט) נקוה לאור והנה חשך לנגהות באפלות נהלך. וכתוב (ירמיה, כג, יב) לכן יהיה דרכם להם כחלקקות באפלה ידחו ונפלו בה. וכתוב (תהלים, צא, ו) מדבר באפל יהלך. וכתוב (משלי, ד, יט) דרך רשעים כא-פלה לא ידעו במה יכשלו. ובחשך מצרים כתיב (יואל, ב, ב) חשך ואפלה, ושם כתוב (שמות, י, כג) ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים אחרים, שהעומד אינו יכול לישוב, והיושב אינו יכול לעמוד.

הוד

כורעים ב"מודים", שפלות. ולכך לשון רבותינו פעמים אפל ושפל (רש"י, סנהדרין, צב, ע"א), א-פל, ש-פל. ואמרו (תענית, כג, ע"א) דור שהיה אפל הארת בתפלתך, כי השפילו ותאמר גוה דור שהיה שפל הגבהתו. ומדוקדק לשון רש"י שם בסנהדרין, קבל שפל, בחינת נוק', איהי בהוד. ועיין מהר"ל (סנהדרין) וז"ל, בית אפל אין פותחים לו חלונות לראות את נגעו, שאפילו יש בו נגע כיון שאינו נראה לעין "לשפלות" הבית אין כאן פגעים ונגעים מתנגדים לו כאשר הוא פחות ושפל, עכ"ל. וזהו הוד, אין לו מתנגדים.

ועוד. איהו בנצח, גלוי. איהי בהוד, נסתר. ועיין מאירי (סנהדרין, יד, ע"א) וז"ל, אפל, ר"ל, צנוע ונסתר כדרך העומד בחשך שאינו נראה כל כך.

אחי בעסיא", היינו נבדלים זה מזה אף הם, ודו"ק.

וכן העולם נחלק לשנים, קודם המבול, ואחר המבול, ומכאן ואילך נקראים "בני נח". והם נולדו מבניו של נח, שהם עצמם כתיב בהם ויהי נח בן "חמש מאות" שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת, והבן. ומכאן ואילך נתקיים העולם מכח ברית, שאמר הקב"ה את קשתי נתתי בענן וגו'. קשת, ש-קת. אולם החלק שנחרב הוא בבחינת קרחת, רח-קת.

ומכאן ואילך התחיל עולם התיקון (ויתר ע"כ בימי אברהם), תיקון, ינ-תק. ואזי נקבעו התקופות. כמ"ש אחר המבול, זרע וקציר וקודר וחום וקיץ וחורף לא ישבותו. תקופה, תק-ופה. ומה שקודם לכן היה בחינת עתק כנ"ל, שע"י המבול הכל נעתק ממקומו, ונעשה שם כמקום של ים, שבו דגים, שיש בחלקם קשקשת, קת-קשש.

ועתה בתיקון נתהפך אותיות עתק לאותיות תקע, קביעות מקום, כמ"ש ויעקב תקע את אהלו, וכדו'. כי המים אין בהם קביעות, אלא רק ביבשה. ועי"ז מה שתחלה היה בחינת ת"ק הבדלה כנ"ל, נעשה עתה חיבור, בחינת תשוקה, תק-שוה, היפך הבדלה, ונעשה שווה לו. ויתר על כן נעשה חיבור, בחינת קטרת, טר-קת. וזהו התחיל אצל אברהם שנשא את "קטורה". והוא היה האדם הגדול בענקים, בחינת הולך בקומה זקופה, כמ"ש ואולך אתכם קוממיות, קת-וממיו.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף תשוקה, קהת, קוממיות, עתק, נתק, תקן, תקופה, קשקשת, אתיק, קרת, מתקה, קלחת, בקעת, קרחת, תקע, קשת, רתיקות, שקת, תקוע, תקף, דלקת, מעתיק, מקבת, קטרת, קאת, קדחת, קהלת, קצת, קסת, רתוק, רקות, תקוה, אלתקה, אלתקן, ברקת, תמרקים, קסת, יקתאל, מתוק, עתיק, יקהת, עקלתון, תקף, משקלת, יקותיאל, קאת, מקלעת, מרקחת, מתלקחת, קנת, עקרת, עקת, רקת, שקערורת, קהלת, לקראת, קסת, קלחת, תרהקה, רתק. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"
 ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

יסוד

עשרת השבטים שנאבדו שורשם בי' טיפין שנאבדו אצל יוסף. ואמרו (סנהדרין, קי, ע"ב) עשרת השבטים אינן עתידין לחזור, וכו', דברי ר"ע, ר' אליעזר אומר, כיום הזה, מה היום מאפיל ומאיר, כך עשרת השבטים שאפילה להן, כך עתידה להאיר להם.

מלכות

בחינת קרן, קרן אפל. עיין תענית, כב, ע"ב.

ועוד. סוד ירח. ועיין רד"ק (תהלים, פט, לח) וז"ל, כירח יכון עולם, כמו הירח שפעמים אפל ופעמים מאיר, כך יהיו זרעו, כשיהיו טור בים יהיו מאירים, כשיהיו רעים יהיו אפלים. ומכל וכל לא תפסוק המלכות, כמו שהירח לא יפסוק בין אפל ובין מאיר, יהיה נכון לעולם לא יפסוק, עכ"ל.

ועיין קהלת יעקב (ערך אפל) וז"ל, רומז על מלכות דלית לה נהורא מגרמא. אפל ר"ת אוגדת פתחא לבעלה, עיי"ש.

נפש

עיין מלבי"ם (תהלים, עב, יז) וז"ל, כמו שהשמש סובב ומאיר ומ-סיר חשך הגשמי, כן שמו יסבב ויאיר ויסיר אפל הנפשות, עכ"ל. ועיין של"ה, מסכת סוכה, נר מצוה, ועוד.

רוח

אפל, היפך אור. ושורש האור באויר, כנודע. אויר, אור-י. וכאשר יש נפילה בשורש האור, באויר, נעשה לתתא לא רק חשך, היפך אור חשך, אלא נעשה אפלה. היפך אויר, אפלה.

נשמה

עיין מלבי"ם (נשא, ו, כד) וז"ל, שהנשמה העליונה שהיא מעולם האורה, הנשמה פה בבית אפל ואין נוגה לו, שהוא חשכת החומר, ומבקשים שיגול החשך ויאיר לה באור רוחני, עכ"ל.

חיה

עיין רש"י (סנהדרין, יד, ע"א) וז"ל, הוי קבל, שפל. וקיים, ותחיה, עכ"ל. וכן עיין עוד בדבריו שם (צב, ע"א) וז"ל, הוי קבל, הוי עניו ותחיה. קבל לשון אפל, עשה עצמך אפל ושפל, עכ"ל. ועיין פרשת דרכים (דרוש טז). ועיין שומר אמונים (דרוש האמונה, פ"ד) וז"ל, וכתוב הנה עפלה לא ישרה נפשו בו וצדיק באמונתו "יחיה". והנה הפירוש של עופלה היא לשון אפל, כי יראה לפנינו גודל החושך והאופל שיצמח בעולם באחרית ימי הגלות קודם ביאת משיח, עכ"ל.

וג"כ כתיב וצדיק באמונתו יחיה. בחינת ואמונתך בלילות.

יחידה

באור יש צירוף, לעומת כך בחשך ואפלה, כל אחד לעצמו, יחיד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

היא הארה דלעת"ל, ואמנם מאירה השתא מעין הארה זו, והוא בסוד הל"מ כנ"ל בשער מוחין דצלם. והוא עומק מש"כ הש"ש לעיין בשה"כ דרוש ג' דק"ש ששם מתבאר שפנימיות עתיק היא שלימות הארת המוחין של הז"א.

עוד צריך לפרש ענין מוחין דז"א וזה הדרוש הוא עיקר להבין ענין דת-בונה מה ענינה וענין כל בחי' הצלם דז"א וזה שורש לכל הדרושים: והיינו כי עיקר הגדלות של ז"א הוא ממה שמקבל מלעילא הארה מהנה"י החד-שים של התבונה והיינו הארת הל"מ, והתבאר לעיל שהארת הנה"י החד-שים מהתבונה היא הארה גבוהה יותר מהנה"י הישנים שנכנסו לתוכו בסוד מוחין-חב"ד, וכן היא הארה גבוהה מן הארת הכתר משליש תחתון דת"ת שהיא בסוד השראה, והיינו כי הארת הנה"י החדשים היא הארת הל"מ ששורשה מהארכת הכלים דבינה דאימא כנ"ל בשער מוחין דצלם.

הנה מוחין אלו הם נמשכים מבחי' טפה שנותן אבא באמא בעת זוגם זה בזה: כלומר יש את הכלים ויש את האורות, הכלים הם נה"י דתבונה שנעשו כלים דחב"ד דז"א, וזה אינו שייך למהלכי הזוג. והכא מיירי באורות שבהם דייקא. דהרי הנה"י הישנים דתבונה נתרוקנו ועלו האורות ונכללו בחג"ת דתבונה, ואז נמשכו אורות חדשים מזוג או"א לצורך ז"א להיות אורות לכלים שהם החב"ד שנכנסו לתוכו.

ומבשרי אחזה אלו"ה, כי כמו שמטיפת זכר נוצר וולד שלם בכל איברי כן טפה זו אע"פ שאנו קורין אותה מוחין דז"א, עם כל זה הם פרצוף א' שלם, שם מקומם שהוא בראש ז"א: כלומר סוד הטפה היא שכוללת הכל בתוכה, כי בבחי' חיצונית היא נראית רק טפה אך בפנימיות מצטייר בה כל צורת אדם.⁵ והיינו שאמנם ביחס לז"א שהוא ו"ק שנעשה לו תוספת מוחין ג"ר היא בחי' מוחין, אך ביחס לעצמה היא צורת אדם שלם. והיינו כי המוחין הללו באו מטפה דאבא שיש בה צורת אדם שלם, ומסיבה זו היא מולידה אדם שלם, ולכן גם ביחס שהיא מוחין דז"א יש בה יחס של צורת אדם שלם לעצמה, והוא בסוד 'אשר יצר את האדם בחכמה', והוא כמעט מקרא מלא שיש בטפה שהיא מוחין-חכמה צורת אדם שלם, ודו"ק. והוא עומק דברי הרב כאן. והוא עומק המדרגה ש'אורייתא' היא צורת אדם,⁶ כי המוחין הללו יש בהם צורת אדם שלם.

והיינו מה שיש בכלל יש בפרט, ובעומק בחי' זו אינה רק בבחי' המוחין, אלא בכל דבר בבריאה יש בו צורת אדם שלם, אולם הוא בנעלמות. והוא שורש כל הבריאה כולה, כלומר, כח הפועל בנפעל הוא כח צורת אדם שלם שיש בכל פרט בבריאה.

גם יש בחי' ב' כי הם ג"כ מתפשטים אחר כך בכל איברי הגוף דז"ן, כי הרי טפה זו כלולה מזוג זכר ונקבה הוא כמו שנתבאר לכן היא כלולה משניהן ומתפשטין בז"א ונוקבא כמ"ש: והיינו כי תחלה הארת המוחין היא רק בראש, וחידד הרב שגנוז בטפה זו כל צורת אדם, ואח"כ המוחין מתפ-שטין בכל איברי הגוף בכל הו"ק כולו, ויתבאר בסוגיות להלן פרטות ההת-פשטות המוחין בערך שהם מתפשטים בחג"ת ובערך שמתפשטים בנה"י. ומ"מ ההתפשטות היא בכל האדם כולו, בכל הז"א, והוא מחמת שיסוד הטפה יש צורת אדם שלם, כלומר, זה גופא גורם שהיא מתפשטת בכל האדם. והיינו כי מעיקרא הרב כתב שמה שהיא במוחין לבד היינו שיש בה גם צורת אדם לעצמה אך הוא בנעלמות, והשתא מבאר שמה שהיא מת-פשטת בפועל בכל הו"ק הוא מיסוד מה שהיא ביסודה צורת אדם, ודו"ק.

ויתר על כן כותב הרב, שהמוחין מתפשטים לא רק בז"א אלא גם בנר-קבא, והוא בסוד 'זכר ונקבה בראם ויקרא שמם 'אדם', והיינו צורת אדם שלם, שצורת 'אדם שלם' היא כאשר יש בה זכר ונקבה בבת אחת, ודו"ק.

5 ויבואר להלן עומק נוסף.
6 כנ"ל, בבחי' השגת התורה לפני הקלוקל.

כבר נתבאר לעיל כי המוחין דעיבור דז"א היה מזוג או"א בכלים החי-צונים, והמוחין שלו אז נמשכו מהאורות הנקראים נפש אשר להם, ומוחין דיניקה הם מכלים האמצעים ומהאורות הנקראים רוח. ועתה בגדלות חוזרין או"א להזדווג בבחי' כלים פנימים שלהם עם האורות אשר שם הנקרא נשמה ומולידין מוחין דגדלות דז"א והם נשמה אליו גם כן: והיינו שמדין העיבור הזווג הוא בכלים החיצונים והוא מדרגת נפש, ומדין היניקה הוא בכלים האמצעים שהוא מדרגת רוח, ובגדלות הוא בכלים הפנימים והוא מדרגת נשמה. וכפי הערך של הזוג שלהם כך הוא ערך השפע שמש-פיעים לו את הג' מדרגות, בעיבור-נפש, ביניקה-רוח, ובמוחין-נשמה.

ונקרא צלם נשמת ז"א: כלומר ז"א מצד עצמו הוא ו"ק, ובעומק יותר הוא תג"ת כפי שהתבאר בהרחבה לעיל, אמנם בגדלות מתוסף לו ג"ר שהוא סוד הצלם שהוא נשמת הו"ק, כלומר ו"ק הוא רק נפש ורוח, והג"ר הוא הנשמה שלו.

בלשון אחרת והיינו הך, המוחין המתווספים הם בחי' נשמה לו"ק, והיינו שהדעת מתפשטת בתוך הו"ק ונעשית נשמת ו"ק בתוכו. והיינו שיש את מה שמתווסף לו ג"ר בסוד הקומה שהם מעליו, שנעשה לו 'ראש' גמור, ויש מה שמתווסף בו הדעת שנכנס בתוכו בסוד נשמה, ודו"ק.

ואלו הם המוחין האמיתיים הנמשכין מפנימיות או"א אחר שנתבאר כל פרטי בחי' צלם (עניינה וענין כל בחי' הצלם) דז"א דעיבור יניקה ומוחין: עיין בש"ש שהביא מה שהקשה השד"ח שפנימיות או"א אין נמשך עד ביאת המשיח, ואיך כתב הרב כאן שהמוחין נמשכין מפנימיות או"א.

אולם מתיישב לפי מה שדקדק הרב בלשונו לומר המוחין 'האמיתיים', כלומר לפי מה שהתבאר לעיל¹ שיש ב' תפיסות של גדלות אצל ז"א, הת-פיסה התחתונה היינו שהוא ו"ק שמתוסף לו ג"ר כלומר שנעשה לו ג"ר דו"ק בסוד תוספת, ולעולם הוא נשאר במדרגת ו"ק שיש בו תוספת של ג"ר, והוא בסוד יוסף בחי' שם מ"ה החדש, מצח-יסוד-יוסף, ולכן בערך הזה המוחין חוזרין ומסתלקין. לעומת כך המדרגה העליונה של הצלם דז"א, שהיא מהארת א"א שהוא י"ס², מאירה אליו, ועי"ז הוא הופך להיות מעין א"א ונעשה י"ס שלמים³. והצלם העליון הם המוחין הנקראים 'המוחין האמיתיים' בסוד פנימיות או"א⁴, כי המוחין שמגיעים בסוד ג"ר דו"ק אינן מוחין האמיתיים אלא הם מוחין בסוד תוספת, ובעומק הם ההגדלה של הו"ק שנעשים י"ס, והתבאר לעיל כל סדר ההגדלה של הו"ק הן מלעילא לתתא והן מתתא לעילא.

ואמת הוא שהמוחין האמיתיים אינן נמשכין אלא עד ביאת המשיח, כי היא הארה דלעת"ל, והם נעשים מפנימיות או"א. אלא שסדר המדרגות הוא שהז"א הוא תלת ונעשה לו הגדלה לו"ק ואח"כ נעשה הגדלה בסוד ג"ר דו"ק, ואח"כ הארת א"א לבד בסוד ט"ס ואז ז"א נעשה מעין א"א שהוא ט"ס, ואח"כ נעשה לו 'הארה' מעין דלעת"ל שהיא הארה בבחי' הגדלת י"ס גמורים, בסוד הארת א"א שהוא י"ס יחד עם עתיק שהם ב' פרצופים ששניהם הם ספירת הכתר שהוא י"ס.

והיינו דהרב מיירי כאן בהארה של המוחין האמיתיים מפנימיות או"א, מצד ששורשם בעתיק ואריך יחד, שאז היא הארה של י"ס שלימים, ויסודה

- 1 בשער מוחין דצלם.
- 2 אמנם כמתבאר לעיל (ולהלן) א"א לבד הוא ט"ס אבל עתיק משלים אותו לי"ס.
- 3 בסמוך מתבאר שיש שלב קודם, שהיא הארת ט"ס מצד א"א והיינו כשמאיר לו א"א לבד (לא כשעתיק משלימו לי"ס) שאז הוא ט"ס ולכן מאיר לז"א הארת ט"ס ועי"ז נעשה הז"א מעין א"א בסוד ט"ס, ודו"ק.
- 4 ומתבאר בהרחבה להלן.

שתי מדרגות יש בחי' ממוצע, ועל כן נמצא שישו"ת הם ממוצע בין או"א לזו"ן, וביחס הזה הם נחלקים מאו"א.

והיינו שמהות בחי' הממוצע הוא שאין השתלשלות להדיא מאו"א לזו"ן, אלא ע"י ממוצע 'ביניהם' שהם ישו"ת. אמנם כ"ז הוא מצד מה שזו"ן משתלשלין לתתא מצד או"א, אבל תחלת כל דבר אינו מתחיל בהשתלשלותו לתתא, אלא מתחיל בסוד העיבור, שהוא התכללות של התחתון בעליון, בסוד 'עובר ירך אמו', ואח"כ נולד לתתא בסוד השתלשלות.

והיינו שבסוד העיבור הזו"ן נמצאים באו"א ממש ובפרטות באמא (אם כי בפרטות זו"ן בעיבור בתבונה, אולם שורשו בזווג שישו"ת נכ"ל לין בשעה זו באו"א, ונמצא שעיבור זו"ן חשיב באמא עצמה, ודו"ק), כלומר בשלב העיבור הזו"ן נכללים באו"א עצמן בנעלמות, כי אין תח"תן שלא היה כלול מתחלה בעליון, אלא שהוא בנעלמות. והיינו שהזווג דאו"א היינו שמוציא את הדבר מהכח לפועל בעליון עצמו, שאז זו"ן נכללין בהן בסוד העיבור, ולכן אין בחי' 'ממוצע', כי אז נכללין ישו"ת באו"א. ורק בשלב אח"כ שהוא בחי' הלידה שאז הוא בסוד ההשתלשלות לתתא, אז בהכרח הוא נעשה ע"י הממוצע בניהם שהם ישו"ת. והיינו כי כל מציאות של ישו"ת הוא כדי שזו"ן יתפשטו לתתא שהוא ההולדה של זו"ן ולכן נחלקים ישו"ת מאו"א, אמנם מצד מה שב"עיבור ז"א כלולין בנעלמות באו"א הוא סיבה שישו"ת יהיו נכללים באו"א מחמת שהם שורש לזו"ן, ולכן לצורך הזווג, וכן לצורך השפעת המוחין, ישו"ת נכללין באו"א ונעשים פרצוף אחד שלם, ודו"ק.

ובעומק היינו כי תכלית הירידה של זו"ן הוא לעלות חזרה ולהיכלל באו"א, ולכן תחילת יציאתם שהוא העיבור היא באופן שישו"ת שהם שורשם נכללין גם הם באו"א, בסוד 'עובר ירך אמו'.

נחדד, יש מדרגת 'עובר ירך אמו', ויש מדרגת 'ברא כרעא דאבוה', 'עובר ירך אמו' הוא רק בזמן שהוא 'כלול' באמו, כלומר 'עובר' דייקא, אבל לאחר יציאתו לחוץ אינו כבר בבחי' 'עובר' ירך אמו, משא"כ בחי' 'ברא כרעא דאבוה', לא שייך רק לזמן העיבור, אלא גם לאחר הלידה.

לפ"ז נמצא שב' מדרגות הללו מונחים באו"א, והיינו שמדין אמא בסוד עיבור הוא בחי' עובר ירך אמו שהוא בחינת כללות התחתון בעליון, ומחמת כן נכללין ישו"ת באו"א. ומדין אבא הוא המשכת העליון לתתא בסוד השתלשלות.

והוא עומק הענין שהתחתון שנכלל בעליון בפרטות הוא דווקא באמא ולא באבא, כי היא סוד העיבור דייקא. כלומר, אמת שבכללות הם נכללין גם באבא, והוא מצד שהטפה מאבא תחילת מקום יציאתה מאבא הוא באותו מקום, אך בפרטות הוא נכלל באמא דייקא.

והיינו כי אמא היא בחי' המתתא לעילא, בסוד מ"ן, בסוד האש, ולכן היא השורש למה שהתחתון נכלל בעליון, בסוד העיבור. לעומת כך אבא שהוא בחי' המלעילא לתתא, בסוד מ"ד, סוד המים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך, שורש מה שחלק מן העליון יורד ומשתלשלת לתחתון, בסוד אבא יסד ברתא.

ולכן ביחס הזה 'עובר ירך אמו' היינו רק בזמן העיבור, לעומת ברא כרעא דאבוה הוא גם לאחר שיוצא לחוץ, בסוד ההשתלשלות מלעילא לתתא, והוא דווקא ע"י בחי' ממוצע, ע"י שנחלקים ישו"ת מאו"א, בסוד נה"י דישו"ת, בסוד 'כרעא דאבוה', ודו"ק.

ולפי זה נחדד לשון הרב 'ובתבונה זו היא בית הרחם של כללות הפרצוף ושם מקום העיבור', כלומר מדין האמא בסוד 'עובר ירך אמו' הוא בחי' שהוא ברחם שהוא נה"י דישו"ת שאח"כ יורד לתתא,

והנה מוחין אלו יש להם ג' בחי' כמ"ש וכללותן נקרא צלם והוא הצלם ההולך עם האדם תמיד כנוצר בזוהר כמה פעמים. והנה נתבאר כי ג' בחי' הם באמא וכנגדן באבא, ונתבאר אותן דאמא ומשם יתבאר של אבא: וב"כללות זה נקרא צלם הוי"ה ששורשו באבא, וצלם אלה"ם ששורשו באמא.

כי הנה בתחלה בינה העליונה והוא עד החזה [שלה] ותבונה היא מהחזה ולמטה ואלו השנים נקראים מ"ס: נבאר כאן בקצרה מה שכבר התבאר בהרחבה בע"ח. והוא כי בכללות, אבא הוא פרצוף גמור לעצמו ואמא היא פרצוף גמור לעצמה, אמנם הם נחלקים כ"א לשנים, והוא דומיא לספירת הכתר שנחלקה לע"י וא"א. והיינו שאבא נחלק לאבא ויש"ס, ואמא נחלקה לאמא ותבונה. והרב מבאר את החלוקה של אמא ותבונה, והוא בחי' א' של החלוקה, שאמא עד החזה ותבונה מהחזה ולמטה. ונקראים מ"ס כי הבינה היא ו' ספירות עד החזה שהם כח"ב חג"ת והוא הס', והתבונה היא המ' שהיא ד' ספירות שהם נה"ם.

מ"ס מצד התיקון, הם מ' וס' שבלוחות שהיו עומדים בנס. ומצד הקלקול הוא שרו של עשו שהוא הס"ם, בסוד זה לעומת זה עשה אלה"ם. מצד התיקון הוא נ"ס ומצד הקלקול הוא ס"ם².

והיינו כי מדרגה של בינה ותבונה הוא סוד הניסים מדרגת הח', ומדרגת הזו"ן הוא מדרגת הטבע בסוד הז', כנודע, כפי שהרחיב המהר"ל פעמ' רבות.

ואחר כך גם זו התבונה גם היא נחלקת לב' והם תבונה ראשונה עד החזה שלה (בבחי' בינה ותבונה ראשונה), ותבונה ב' מהחזה של התבונה הזו למטה ונקרא תבונה ב' אשר נקרא שלישיית בערך בינה ראשונה, והם ג', בינה ותבונה, ותבונה דתבונה, וזו התבונה השנייה שהיא השלישיית כנ"ל היא הנעשית צלם ומוחין אל ז"א כמ"ש: כבר הוזכר לעיל שיש בינה וג' תבונות, וכאן מזכיר להדיא רק ב' תבונות, ועיין בש"ש שביאר שהתבונה הג' (שהיא רביעיית לבינה) רק הנה"י שלה נכנס בז"א והוא בחי' הצ', ונמצא שמה שנכנס בז"א הוא תבונה ד' בערך הבינה, והחב"ד והחג"ת שלה הם הל"ם שהם מקיפין.

ובהגדרה כוללת, עד מקום החזה הוא מקום הבינה, וממקום החזה ולמטה הוא מקום התבונה, והתבונה עצמה נחלקת לג' בחי', והם חב"ד חג"ת ונה"י, ואז החלק שנכנס להיות מוחין דז"א היא התבונה הג', שהיא רביעיית בערך הבינה, והיינו הנה"י שלה, ודו"ק.

וסוגיא זו רחבה ונזכיר כאן בקצרה שיש שני מיני חלוקות, יש חלוקה לג' שהם חב"ד-ג"ר, חג"ת ונה"י, ויש חלוקה לב' שהם עד החזה³ ומהחזה ולמטה.

וידועים דברי הזוהר שתבונה הם אותיות בן ובת, והיינו כי הנה"י דתבונה הוא השורש לזו"ן שהם הבן והבת.

והנה בעת זווגם להוציא טפת צלם המוחין האלו הם נעשין כולם פרצוף א' ונמצא תבונה ראשונה שהיא הב' מהחזה ולמטה של כל הפרצוף בהיותו שלם, ובתבונה זו היא בית הרחם של כללות הפרצוף ושם מקום העיבור דצלם דמוחין [דז"א] כנ"ל: והיינו כפי שהוזכ"ל בדברי הע"ח שעל אף שמחלקים את הפרצופים של או"א לב', דהיינו או"א וישו"ת, מ"מ לצורך הזווג, לצורך הולדת זו"ן, וכן לצורך השפעת מוחין, חוזרים הפרצופים העליונים ומתחברים יחד עם הפרצופים התחתונים להיות פרצוף אחד שלם.

ובטעם הדבר, היינו כי התפיסה שאו"א מתחלקים לב' שהם או"א עלאין וישו"ת, היינו כי מאו"א יש תולדה שנקראת זו"ן, ובהכרח שבין

7 והזכרנו רק בקצרה אבל היא סוגיא רחבה.

8 והיינו או עד טבורא או טבורא דליבא כמתבאר במקומו.

בסוד 'כאשר ישא האומן את היונק'.

בדקות, 'עצם ההזרעה' הוא מצד האב מלעילא לתתא, 'העיבור' הוא כללות התחתון בעליון מתתא לעילא, 'הלידה' הוא מלעילא לתתא בסוד השתלשלות, היניקה הוא מתתא לעילא, ואח"כ המוחין הוא מלעילא לתתא בסוד האב שחייב ללמד בנו תורה. ואולם יש דוגמא הפוכה שמתגלה גם בבחי' המוחין מתתא לעילא ע"י שהבן חוזר ומלמד את אביו כמבואר שם בגמ'¹⁰ בסוד מתתא לעילא.

ומחדד הרב דקות נוספת, שמתגלה בחי' צלם כבר בתוך הרחם ולא רק כאשר הוא יוצא לחוץ, כלומר ששם בתוך התבונה הג' נק' ראת 'צלם' דז"א, והיינו כמו שהולד נמצא ברחם בבחי' צורת אדם, גם המוחין הם כבר בבחי' מוחין בתוך הרחם בסוד צורת אדם שלם. והיינו דאינו רק בבחי' טפה שיורדת לתתא שרק אז לתתא נעשה מוחין, אלא הוא בסוד מוחין כשעדיין התחתון במקום העליון בסוד ההתכללות.

נחמד הרי ישסו"ת הם בחי' מוחין, כי הם חלק מאו"א שמהותם מוחין, כלומר הם ממוצע בין הג'ר-או"א לזו"ן-ז"ת, נמצא שבמדרגת העיבור שהז"א בתוך התבונה מדרגה של מוחין, כי זה מהותם של ישסו"ת שהם מוחין. ובעומק גם בחי' זו"ן שז"א הוא ו"ק והנוק' היא בסוד נקודה וא"כ אין בהם צורת אדם של מוחין מ"מ מתגלה בהן בעיבור בחי' מוחין. והוא מה שהעובר הוא באופן של ראשו בין ברכיו, דהיינו בחי' מוחין בסוד עיבור, כי הוא מכח מה שהוא כלול בעיבור בתבונה שהיא מהות של מוחין, ויתר על כן כאשר הוא בחי' מוחין דעיבור דאז זו"ן במדרגת מוחין, מדרגת אדם שמהותו מוחין¹¹, ודו"ק.

מוחין הוא בחי' צורת אדם, ויש בזה ב' הבחנות, והם ב' אופנים של השגת תורה, קודם הקלקול ואחר הקלקול, אחר הקלקול השגת התורה היא באופן של בחי' 'טיפין טיפין', כמו שהגר"א מביא כמה פע' ע"פ דברי הזוהר שכאשר משה הכה את הסלע יצאו טיפין טיפין, ואם הוא לא היה מכה את הסלע אלא מדבר אל הסלע אז היה יוצא 'מים רבים'. והיינו שאופן של טיפין טיפין היא מדרגה של יניקה.

ובעומק כפי שהתבאר לעיל יניקה היא מעין מדרגת עיבור, דהיינו שהוא כלול באם רק שהוא בחי' 'לבוש' שהוא מסביב לה, והיינו כי עיבור הוא בחי' טפה אחת ויניקה היא בחי' טיפין טיפין, לעומת כך מוחין הם בחי' 'מים רבים'.

ולענייננו כשיוצא בבת אחת הוא בחי' מוחין, וכשיוצא טיפין טיפין הוא בחי' יניקה. והוא מה שמתחדד כאן בדברי הרב שאל תאמר שהעובר נמצא שם במדרגה של טפה בחי' עיבור אלא הוא במדרגה של מוחין כי יש בו גילוי של צלם בבחי' צורת אדם, בחי' מוחין, והם בחי' מוחין דגדלות שהם בחי' מים רבים שהכל בבת אחת ולא בחי' מוחין דקטנות בחי' טפה או טיפין טיפין בסוד עיבור או יניקה. ובחי' מוחין בחי' מים

הוא בחי' אברהם שהוא בחי' מוחין בחי' צורת אדם שלם, אדם הגדול בענקים, ודו"ק.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהשיעור השבועי בירושלים
בספר עץ חיים

אך השתא הוא בחי' פרצוף אחד עם או"א בסוד העיבור, ומדין אבא הוא בחי' נה"י דיסו"ת בחי' ממוצע שורש לזו"ן שנמשך לתתא בסוד השתלשלות בבחי' 'ברא כרעא דאבוה'.

בדקות יותר, יש ג' מדרגות עיבור יניקה ומוחין, 'עיבור' הוא מה שהתבאר השתא שהוא נכלל באם והוא במקום הנה"י שבה. 'יניקה' הוא עדיין בבחי' שנכלל באם, אולם לא 'בתוכה' אלא 'סביב לה' בסוד אור מקיף על אמא הסובב לה, בסוד עולל ויונק שנמצא על שדי אמו, והיינו שנכלל במקום החג"ת שבה. והוא כללות התחתון בעליון באופן של 'לבוש', מקיף סביבותיו. מדרגת 'המוחין', הוא כאשר הוא עולה למדרגת האב, וזהו השורש שהאב מחויב ללמדו תורה, והאם אינה מחויבת בזה.

נמצא שהעיבור והיניקה הם מדרגת האם, לעומת מדרגת המוחין הוא מדרגת האב. אולם בדקות מדרגת היניקה היא בחי' 'ממוצע' בין מדרגת האב למדרגת האם, והיינו כי עיקר מדרגת האם הוא עיבור שאז הוא כלול לגמרי בתוך האם, ומאידיך עיקר מדרגת האב הוא המוחין שרק האב חייב ללמדו תורה, אולם מדרגת היניקה היא בחי' ממוצע, אולם ממוצע שנוטה יותר לאם, 'ממוצע' כי אינו בתוכה ממש, אך נוטה יותר לאם כי עדיין הוא בחי' נכלל סביבותיה, אך מ"מ כיון שמצד הנהגת הנס בבחי' 'מרדכי' שנעשה לו דדים והניק את אסתר, וכמו אותו מעשה בגמ' שבת שנאמרו ב' לשונות א' לשבח וא' לגנאי, בזה מתגלה שיש שייכות לאב למדרגת היניקה, ונמצא שמדרגת היניקה היא בחי' ממוצע בין האב לאם². לעומת כך מדרגת העיבור אינו שייך כלל למדרגת האב, והוא מה שאמר משה "אם אנכי הריתי את העם הזה וכו'", כלומר מדרגת 'הריון'-'עיבור' אינה שייכת כלל למדרגת הזכר, לעומת מדרגת היניקה בבחי' "כאשר ישא האמן את הינק" יש בה שייכות למדרגת האב מצד הנהגת הנס, ודו"ק.

ואמנם עיקר זו הטפה של הצלם נוצר מן חו"ב העליונים בהיותן מלובשים ונכללין בחכמה ותבונה הב', והנה צלם זו נוצר שם ברחם תבונה זו הב' שהיא תבונה א' כנ"ל: והיינו כפי שהתבאר, ששורש היצירה הוא כאשר התחתון נכלל בעליון, ולכן הוא בתבונה הב' שהיא תבונה הא' כי אז נכללים ישסו"ת עם או"א להיות פרצוף אחד.

אולם יש כאן נקודת עומק נוספת, והיינו שגם בשעת יצירת הטפה והוא בזמן הזווג עצמו, שתחלת יצירת הטפה היא באב, הוא גם בבחי' שהתחתון נכלל בעליון, והוא מש"כ שנוצר בחו"ב העליונים, כלומר אמנם מה שנכלל התחתון בעליון הוא מדרגת האם כמתבאר לעיל במדרגת העיבור, אך גם ביצירת הטפה שהוא לכאורה מדרגת האב יש גם בחי' שהתחתון נכלל בעליון ואז ישסו"ת נכללין באו"א להיות פרצוף אחד, כי הוא בחי' הזווג.

והיינו שבזה בא הרב לאפוקי בחי' של יצירת הטפה בלא זווג שלא היה מכריח התכללות התחתון בעליון, והוא בחי' 'התעברה באמב' ט"י, כלומר שהוא יצירת הטפה בלא גילוי של חיבור זכר ונק', והיינו שהיה יכול להיות עיבור זו"ן בלא גילוי שנכללים בעליון, ולכן מחדד הרב שגם בחי' יצירת הטפה הוא באופן שהתחתון נכלל בעליון, והוא מש"כ "מלובשים ונכללין" מולבשים' הוא בסוד יניקה ו'נכללין' הוא בסוד העיבור, ודו"ק. ובעת הלידה יוצא צלם זו מהרחם שלה ומת-לבש תוך תבונה השנייה שהיא הג' ושם נקראת צלם דז"א כמ"ש בע"ה: כלומר שאז בלידה מתגלה ההמשכה לתתא בסוד השתלשלות מלעילא לתתא, אולם מתגלה מיד מדרגת היניקה בסוד מתתא לעילא

10 קידושין לג: "איבעיא להו בנו והוא רבו מהו שיעמוד אביו מפניו".
11 ויבואר עוד להלן.

9 וכמו כל ממוצע שיש בו בדקות ב' חלקים, ודו"ק

איככה

מה איכה, איכה, נעשה איככה, שישנה הכפלה של הכ' וזה הופך להיות איככה.

זה נאמר בשיר השירים ובמגילת אסתר, בשיר השירים זה נאמר, כאשר "קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי" ומהצד השני, התשובה היא "פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם".

ובמגילת אסתר, אסתר אומרת למלך אחשורוש: "איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא את עמי ואיככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי". אלו הם שני המקומות שנאמר בהם "איככה", ובכל אחד מהם הוא נאמר ב' פעמים, הלשון של ההכפלה של ה"איככה" ההכפלה של הכ'.

כח הכיסוי שב"איכה" "איככה"

כשזה נאמר בשיר השירים, אזי, תולדת הדבר הוא "דודי חמק עבר" הלך לו, מה שאצל אדם הראשון, הקדוש ברוך הוא אמר לאדם הראשון "איכה", ואז משיב אדם הראשון "את קולך שמעתי בתוך הגן ואירא ואחבא", ההיפך של הדבר מתגלה בשיר השירים - "דודי חמק עבר" הלך לו, ה"דודי" נעלם, זה מקום ההסתרה של ה"דודי".

ולהבין את שרשי הדברים, ההכפלה של אותיות בלשון הקודש, כמו שכתבו הראשונים כידוע, זהו כאשר באים להדגיש דבר, שמכפילים את האות. ב"איכה", השורש של הדבר הוא ה"אך", כ"א יום הללו שאנחנו נמצאים בהם - ג' שבועות, הכ"א הללו זה האך, מגילת איכה מתחילה בא' - כ' שהוא לשון אך לשון של הכאה בכ"א יום הללו, ובעומק זה אך - י-ה, שמו יתברך, שמסתתר ונעלם, כי יד על כס י-ה". זה ה"כס י-ה", כיסוי לי-ה.

כח המדמה שבכ'

ב"את קולך שמעתי בתוך הגן ואירא ואחבא" זה מהצד של האדם, ומצידו יתברך שמו, "דודי חמק עבר" הלך לו, נעשה מציאות של הסתר, זה ה"כס י-ה", נעשה ההסתרה, זהו ה"איכה".

ובעומק יותר, זהו ירידה ממדרגת הא'

למדרגה של הכ', וכפי שחודד לעיל, הכ' זה הכח של המדמה, "זה כזה", זהו ה"כה" שב"איכה" - אי-כה, "זה כזה", זהו ההסתרה, ההעלם הכיסוי.

וא"כ, עיקר הימים האלה שבין י"ז בתמוז ל- תשעה באב, הוא כ' ימים, כלומר, זה הכח של הכ', שם נמצא הכ' "בין המיצרים", הימים שהם "בין המיצרים" הם כ' יום, בין המיצר של י"ז בתמוז למיצר של תשעה באב ישנם כ' יום, כלומר, שהמהות של המיצר הוא מיצר בעצם הכ' עצמה, שם נמצא עומק המיצר, זה נקרא "בין המיצרים", ע"ז חל ה"מיצרים", המיצרים נמצאים באופן שהדבר נמצא ביניהם, אבל בעומק, הם חלים על מה שנמצא ביניהם, שזה האות כ', העשרים יום הללו.

כח ההיפוך שבכף

יתר על כן, האות כ' כידוע כ"ף במילוי, ובכף ידו של אדם, מה שהיא נקראת כף מלשון שהכף מתהפכת, זה טבע האדם, שכאשר הוא רוצה לצייר צורה של התהפכות, הוא מתאר אותה בכף ידו, כף יד, הוא האבר באדם שנעשה בו התהפכות, ועל שם כן הוא נקרא כף מלשון כף הפך, מתהפך, וכן ע"ז הדרך, והשורש הוא כ' ופ', אותיות המילוי של האות כ'.

כח "ונהפוך הוא" דפורים וכח "ונהפוך הוא" דתשעה באב

וא"כ, בכף ידו של האדם, נתגלה מציאות ההפכים, מציאות הדבר המתהפך, ובערכין דידן השתא, יש כח ה"ונהפוך הוא" שמתגלה בפורים, ויש כח "ונהפוך הוא" שמתגלה בימים האלה בכלל, ובתשעה באב בפרט.

בפורים, סדר הדבר היה, מעיקרא "והעיר שושן נבוכה", אבל לאחר שנעשה "ונהפוך הוא", "והעיר שושן צהלה ושמחה", נתהפך הדבר מ"נבוכה" למציאות של "צהלה ושמחה", "נבוכה" זהו מלשון בכי, זה הכ"ב יום הללו, הכ' ימים עם שבעה עשר בתמוז ועם תשעה באב, שזה הכ"ב, זה היה מעיקרא, המציאות של "נבוכה", אבל לאחר מכן נתהפך ל"והעיר שושן צהלה ושמחה", נתהפך מה"נבוכה", מהכ"ב של הבכי, ל"נגילה ושמחה בך" שנעשה המציאות של ההפיכות של הדבר.

אבל, מכנגד במציאות הימים האלה, "נהפך לאבל מחולנו", מתהפך מהמחול, מהמציאות של שמחה, למציאות של אבל, והרי בימים

הללו נאסרו ריקודים ומחולות, זהו "נהפך לאבל מחולנו", זה גדר מציאות הימים האלה. כלומר יש כאן דבר והיפוכו, בפורים מתגלה ההיפך מ"העיר שושן נבוכה" לצד ההפוך של הדבר, "והעיר שושן צהלה ושמחה", ובימים האלה מתגלה הצד ההפוך הגמור, "נהפך לאבל מחולנו".

תשעה באב -

הגבלה ב"ונהפוך הוא" דפורים

אבל, להבין, כפשוטם של דברים, אלו הם שתי הפכים נפרדים, פורים, היפך של צד אחד, ותשעה באב, היפך של צד שני, דבר והיפוכו, אבל בעומק הדק יותר, המציאות של תשעה באב, מגביל את ההפיכה שמתגלה בפורים, שההפיכה של פורים לא תהיה הפיכה שלימה.

והדוגמא הבהירה והשורשית, זהו המקום שהוזכר במגילת אסתר הלשון של "איככה", "איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא את עמי ואיככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי", שמה ההכפלה של הכ', כלומר, שתי הפכים, ב' פעמים כ', הם ב' הפכים, ולכאן, בפורים זה צד אחד של היפך, ובימים האלה זה צד שני של היפך. אבל בדקות, הרי כשאסתר אמרה את זה לאחשורוש, זה היה בסעודה, אחשורוש, המן ואסתר, שאחשורוש הרי מזמין את אסתר לסעודה, ושם בסעודה הוא אומר לה, "מה שאלתך ומה בקשתך, עד חצי המלכות ותעשי", וכמו שאומרים חז"ל כידוע עד מאד, שמביא רש"י שם על אתר, מהו "עד חצי המלכות", ולא דבר שחוצץ את המלכות, ומאי נינהו - בנין בית המקדש.

וגדר הדבר להמתבאר, זה לא שנאמר כאן פרט מסויים שדבר שחוצץ את המלכות, שזה הבנין בית המקדש, את זה אחשורוש לא יתן לעשות, אלא עומק גדרו של דבר, שהמציאות של חורבן הבית מגביל את השמחה של פורים, עד כמה שהיה שמחה שלימה, א"כ, אור הפורים היה עוקר את מציאות התשעה באב וכמו שהתגלה היפך ה"והעיר שושן נבוכה", כן, במקום "בכה תבכה בלילה", היה מתגלה באופן השלם של "העיר שושן צהלה ושמחה", והשמחה הזו היתה מתפשטת ועוקרת את הכל, את כל מציאות האבילות, את כל מציאות הבכי.

אבל כיון שבסעודה הזו נעשה המציאות של הצלה, וא"כ כשנאמר ביסוד ההצלה של פורים, בסעודה הזו, "עד חצי המלכות",

את הדבר, בסעודה המפסקת בערב תשעה באב מתגלה, שהכח של הסעודה יונקת מ"עד חצי המלכות" - "ולא דבר שחוצץ את המלכות", שזה היה חסר באותה סעודה, הסעודה המפסקת שייכת לאותו חצי שהיה חסר בסעודה שם, שיש לה כח להיפוך את הדבר. זהו הכח של ההפיכות שמתגלה שהיא מצטמצמת בימי התשעה באב.

כח ההיפוך דת"ב

ולפי"ז, בהבנה בהירה מאד, הכח של ההתהפכות שמתגלה בתשעה באב, של "נהפך לאבל מחולנו", ההתהפכות הזו, היא מושרשת באותו כ"ף כמו שנתבאר, באותם עשרים ימים, מדריגת הכ', ה"איככה אוכל וראיתי באבדן עמי, איככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי", אלא ששם נתקן הדבר, שנעשה ההצלה, אבל בימים האלה שנחרב הבית, א"כ, לא חל אותו כח של הפיכות שנתבאר, שנתהפך לטובה, אלא דייקא, נתהפך הצד ההפוך של הדבר, "נהפך לאבל מחולנו", והרי שכל המהות של הימים האלה, זהו כח ההפיכות של הדבר, שמתגלה בו צד שאיננו מתוקן, שמגביל את השמחה.

וזהו גדר הדבר של "החמשה עיניים" שנאסרו בו ביום, בתשעה באב, שאחד מהם הוא ה"בין איש לאשתו", וצריך להפוך את המטה, "כופה את המיטה", כלומר זה לא רק היכ"ת בעלמא אלא מתגלה בעומק ששורש נקודת החיבור, חל בה אופן שהדבר מתהפך, וההפיכות הזו, היא היא עומק האבילות של הימים האלה, חוזרים ומדגישים ההפיכות הזו, זהו העומק של הדברים האלה, של כל מנהגי האבילות שאנחנו נוהגים, יסוד האבילות שחלה בימים האלה, היא מציאות של "הפוך", זה המציאות של הדבר.

תפיסת "גלגל חוזר בעולם"

כשנבטא א"כ, את ההגדרה האחרונה בבהירות, ה-עשרים יום, הכ"א יום, בחינת ההפיכות שמתגלה בימים האלה, גדר האבילות בעומק היא, שכל דבר מתהפך, ולא מהצד של התיקון שלו, אלא מהצד של הקלקול, "נהפך לאבל מחולנו", מכח מדריגת האבילות, כל דבר ודבר שיש בבריאה הוא יוצר לו מציאות של התהפכות, וניתן מעט חידוד, לבטאות את הדבר אבל זהו גדר האבילות.

הגמ' אומרת בפ"ק דב"ד, שמאכל של אבלים הוא ביצה מגולגלת, וטעם אחד שאומרת

ושמחה", ואמנם היה כאן "עד חצי המלכות ותעש" - "ולא דבר החוצץ את המלכות, ומאי נינהו, בית המקדש" זהו באבילות השורשית, אבל אבילות הפרטית של כל אבל, "תנו שכר לאובד ויין למרי נפש", ומתגלה מציאות של שתיית יין בבית אבלים, כלומר, שהאור, הכח של השמחה הזו שמתגלה מכח היין בימי הפורים, מתפשטת למציאות האבילות של כל אבילות פרטית, זהו "תנו שכר לאובד ויין למרי נפש".

הפקעת יין באבילות דת"ב לעומת משה' היין דפורים

אבל לעומת כך, בימים האלה "תשעת הימים" "שבוע שחל בו", ובסעודה המפסקת, שם דייקא, יש הפקעה מאותו מציאות של "יין ישמח לבב אנוש", נעשה מציאות של צמצום, הצמצום של הדבר, שהוא אינו מתגלה באופן השלם.

אבל כפי שחודד. הצמצום הוא עד כדי כך, יותר מצמצום מכל אבילות, מה שהותר באבילות אחרת [יש דברים הפוכים כמובן, אבל בערכין דידן השתא] שבאבילות אחרת הותר יין, נאסר באבילות של החורבן, שזהו מאותו כח שנאמר בסעודה "עד חצי המלכות ותעש", "ולא דבר החוצץ את המלכות, ומאי נינהו בנין ביהמ"ק", שבית המקדש מגביל את הסעודה.

ובדקות ההגדרה, החצי שנעשה הוא השתיה שמועילה לכל אבילות, והחצי שלא נעשה, הוא אותו חצי ששייך לבנין בית המקדש, והוא החלק הזה שאין בו מציאות של שתיית יין.

ולפי"ז בעומק, תשעה באב יש בו מציאות של צום, אבל קודם לתשעה באב, יש "סעודה המפסקת", סעודה שמפסיקה בין זמן היתר האכילה, למה שאחריו, תחילת הצום, זהו "מפסקת", הפסקה של דבר, איפה העומק של אותה סעודה המפסקת? הרי הסעודה הזו, היא לא רק סעודה מפסקת מצד אכילה כפשוטו, אלא יש בה גם מנהגי אבילות מיוחדים, כמו שמובא בשו"ע ובפוסקים, דייקא בסעודה המפסקת, לאכול אפר, לא לאכול באופן שיש זימון, וכן ע"ז הדרך.

העומק של הסעודה המפסקת הזו, היא ההיפך הגמור של הסעודה - המשתה, שהגיע מכחו נס ההצלה של ימי הפורים, מה שבימי הפורים מתגלה, שמכח המשתה, נתהפך מ"העיר שושן נבוכה" ל"העיר שושן צהלה ושמחה", וזה מכח המשתה שהפך

דבר החוצץ את המלכות ומאי נינהו בנין בית המקדש, כלומר, מה שיש את חורבנו של הבית, את העדר הבנין בית המקדש, מונע מהסעודה שיתגלה בה התוקף השלם של המציאות של "והעיר שושן צהלה ושמחה" באופן השלם שלה.

זה העומק של שתי ההפכים של הכ' הללו, זה לא רק שני צדדים של הפכים, שבמקום "העיר שושן נבוכה", נעשה ה"צהלה ושמחה", ובימים האלה זה "היפך" הפוך, של "נהפך לאבל מחולנו", אלא ה"נהפך לאבל מחולנו" מצמצם את ההיפך של "העיר שושן נבוכה" שמתהפך למציאות של "והעיר שושן צהלה ושמחה" והרי, שהגדר של התשעה באב בפרט, וכל הימים האלה בכלל, שהם מעכבים את השלימות של ההארה שיתהפך הדבר ל"צהלה ושמחה", באופן השלם שלו.

היין בבית אבלים - מכח היין דפורים

אבל יתר על כן, להבין ברור - הרי בכל אבל יש גדרי אבילות, שלושה לבכי, דיני אבילות של שבעה, של שלושים, של י"ב חודש, כל סדר אבילות שישנו, אבל, דייקא בזמן האבילות עצמה, כמו שמסודר בגמ' בכתובות, יש יין בבית האבלים, "תנו שכר לאובד ויין למרי נפש", יש את הכוסות שהיו שותים בבית אבלים, כמו שמונה שם הגמ' את סדר הכוסות.

נמצא שבכל אבילות, אין אבילות גמורה, מדוע אין אבילות גמורה? כי הרי "יין ישמח לבב אנוש", "תנו שכר לאובד ויין למרי נפש", וא"כ, כשיש יין בבית אבלים, כלומר, הוא בא לגלות את המציאות שהאבילות היא איננה אבילות שלמה, ואיפה העומק שבכל בית אבלים יש מציאות של יין? וכפשוטו, זה גבול באבילות, אמת הדבר. אבל בדקות יותר, להמתבאר השתא, התרי בפורים, סדר הדבר היה שנתהפך מה"עיר שושן נבוכה" כפי מציאות של "והעיר שושן צהלה ושמחה", זה היה באופן של משתה, "יבוא המלך והמן היום אל המשתה", "למחר אל המשתה", כלומר, מכח היין נעשה מציאות ההתהפכות הזו, ועל ידי כן מתגלה שכל אבילות היא איננה אבילות שלימה. כמובן, דיני אבילות קדמו לכך, אבל, זה השורש הפנימי הדק של הדבר, האבילות היא איננה אבילות שלימה, כי יש בה מציאות של "יין ישמח לבב אנוש", הוא הופך את "העיר שושן נבוכה", בבחינת "גדולה לגימה שמקרב את הגאולה", והיא הפכה את הדבר מ"נבוכה", ל"צהלה

כי היא נתהפכה, זה נקרא חורבן שחל במציאות הבריאה. בלשון מדוייקת יותר, כל תכלית הבריאה, כלשון חז"ל כידוע, "נתאוה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים", ואיפה מתגלה עיקר ה"דירה בתחתונים", זה מקום בית המקדש, שם עיקר מקום השראת שכינתו.

מה קורה כאשר חרב הבית - כמו שאומרים חז"ל, מצד קלקול הראשונים ומעין כך, בחורבן הבית, השכינה חוזרת בחזרה "ללעילא", היא חוזרת לרקיעים העליונים, כל חטא וחטא מעלה אותה יותר למעלה, עד שהיא חוזרת לשרשה העליון.

מה מתגלה בעומק מעמקי החורבן? כפשוטו, הבית נחרב והשכינה נסתלקה, אמת - אבל ההגדרה היא יותר חדה, כפי שנתחדד, עד כמה שבבנין הבית מתגלה שתכלית הדירה היא בתחתונים, "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" בבית המקדש, מקום השראת שכינתו, כאשר חל מציאות החורבן, השכינה מסתלקת למעלה, כלומר, כל תנועת הבריאה נתהפכה, שכל עוד שהיה בית המקדש, נראה שהתנועה העיקרית, ב"כל פועל פועל לתכלית", שתכלית הבריאה היא "דירה בתחתונים", כאשר חל מציאות החורבן, שהשכינה מסתלקת למעלה, א"כ, התנועה של כל תכלית הבריאה שהיא "דירה בתחתונים", נתהפכה והשתא נראה מציאות של דבר, שקיום השכינה, יסודה הוא למעלה, ואין יסודה למטה, זהו מציאות ההתהפכות שחל בחורבן הבית.

זה העומק הפנימי של מציאות החורבן, עד כמה שהיה בית, הכל היה במדרגה של מצוות מעשיות, "דירה בתחתונים", אבל כשחרב הבית שע"ז נאמר "ונשלמה פרים שפתינו", וכדברי חז"ל כידוע, כל השונה פרשת עולה כאילו הקריב עולה, וכן ע"ז הדרך, אבל זה "כאילו הקריב", מה עומק נקודת הדבר - במקום שיהיה מציאות של השראת השכינה בהלבשה של המעשה, ההלבשה חלה במדרגה של דיבור, שזה "ונשלמה פרים שפתינו", וא"כ, הגילוי הוא לא בעובדא למעשה, לתתא, אלא הגילוי הוא במציאות של הפה, במציאות הראש, לא במציאות "גופא", במציאות המעשה.

זה נקרא בעומק "ונהפוך הוא".

מציאות של נעלמות, של מציצה המפסקת, ואז, התחתונים בוכים שהם משתוקקים לעליון, זה תפיסת הפיכות המים.

ובפנים נוספות, זה מתפיסת המים שהיא "מלעילא לתתא", במקום שיהיה "למטר השמים תשתה מים" מלעילא לתתא, יורד מלעילא לתתא מים באופן של "עיני עיני יורדה מים", נעשה ירידה של מים, אבל הירידה שיורדים המים האלה, מים של בכי. מים של "למטר השמים תשתה מים" שיורדים מלעילא, "ותן טל ומטר לברכה", זה מים שאין בהם מליחות, אבל המים של "עיני עיני יורדה מים", יורדים מים מלוחים. מתהפך מציאות המים, וזה הרי מה שהתגלה באשת לוט, שכשמתהפך סדום "ותהי לנציב מלח", כאשר בוכים ויש מליחות במים, כלומר, זה אותו מלח של "סדום נהפכת", מתגלה הירידה של המים באופן דקלוקל, לא באופן של "למטר השמים תשתה מים", אלא באופן של ירידה של נפילה, "עיני עיני יורדה מים", זה ירידה של מים שכל יסודה שמתהפך השפע של המים מלעילא לתתא, אבל מים דקלוקל, כמו שנתבאר.

מהות החורבן - ההיפוך בתנועת הדבר

נחזור ונחדד, עומק מציאות החורבן עניינו, שכל דבר שיש בבריאה, ומדגישים, כל דבר שיש בבריאה, כשחל בו מציאות שהוא מתהפך, זה עומק חורבן הדבר, כמו שנתבאר.

נחדד, כל דבר ודבר בבריאה יש לו את מציאות היותו של תנועתו, זה בחינת הנבראים, והחורבן של כל דבר, הגדרת מציאות החורבן, לא כפשוטו, שהדבר חרב, זה התולדה, שנקראת חורבן.

אבל העומק הפנימי של כל תפיסת החורבן עניינו, שכאשר ההויה, ובדקות יותר, התנועה שבדבר, חל בה מציאות שהיא מתהפכת, זה נקרא שהדבר נחרב. בחיצוניות, יש "לוחות משתברים", יש כלי שמשתבר, "בונה עולמות ומחריבן" וכן ע"ז הדרך, אבל בעומק הפנימי, מה מהות החורבן - מהות החורבן עניינו, שכל דבר שיש לו את היותו שלו, את תנועתו שלו, ונעשה בו אופן שנתהפך התנועה שבו, אם נתהפך התנועה שבו, זה גופא מה שחל בו עומק נקודת החורבן של הדבר.

ההיפוך בתכלית הבריאה

"כל פועל פועל לתכלית", וכאשר מתהפך הדבר, כלומר, התכלית איננה יכולה להגיע,

שם הגמ', "גלגל חוזר בעולם", יש מציאות של חיים, ויש מציאות של מות, ובעומק של הדבר לפי מה שנתחדד השתא, "גלגל חוזר בעולם" כלומר, הדבר חוזר ומתהפך, זה צורה של גלגל, מה שמצד התיקון נאמר "מחול", זהו בחינת המחול, דבר המסתובב וחוזר מצד התיקון שלו, אבל, "נהפך לאבל מחולנו", אבל גימטריא גל [בבחינת גלגל], כלומר, מה ש"נהפך לאבל מחולנו", במקום שיהיה תפיסת מחול שהדבר חוזר ומסתובב, חוזר ומתגלגל מצד נקודת התיקון שבו, כשזה מתגלה מצד מהלכי האבילות, מתגלה אז, תפיסת הדבר, שהאכילה שאוכלים, שזה מתגלה בעיקר באכילה של סעודה המפסקת, אכילת ביצה, מאכל של אבלים, בתשעה באב הרי, לא אוכלים וסעודה המספקת זה עיקר המאכל, ומאכל של אבלים הוא ביצה, כלומר, אוכלים דבר שכל יסודו מראה את מציאות ההתהפכות, זה האופן שחל עומק נקודת הדבר, שהוא, שורש מציאות החורבן, "נהפך לאבל מחולנו", "גלגל חוזר בעולם", ביצה שהוא מאכל של אבלים, זה צורת מהות האבילות בעצם כמו שנתבאר.

מים שמכח ביהמ"ק, והמים בשעת החורבן - בכי

הדוגמא הנוספת, סדר הדבר שמתגלה בארץ ישראל, "למטר השמים תשתה מים", מאיפה השורש של "למטר השמים תשתה מים", שהוא דבר היורד מן השמים למטה, זה מכח "זה שער השמים", בית המקדש שהוא "שער השמים", וא"כ, המים שיוורדים מלמעלה למטה, זה מכח מקום בית המקדש.

ומה קורה כאשר חל מציאות החורבן - כשחל מציאות החורבן, מתגלה בכי של תחתון שבוכה, "מים תחתונים בוכין בעיני למיהו קמיה מלכא", כל בכי שאנחנו בוכים בימים האלה, "בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה" זה התהפכות של השפע של המים, שמה ששפע המים צריך להגיע באופן דתיקון של "למטר השמים תשתה מים", שזה עיקר מדרגת המים שצריך להגיע, מתגלה מים של בכי.

כאשר מתגלה המים האלה של בכי בתשעה באב, מתגלה שתי הבחנות של הפכיות, ההבחנה הראשונה, זה מה שהוזכר, שבמקום שהמים באים מהעליונים, התחתונים בוכים, והם בוכים ובעיני למיהו קמיה מלכא, מיום שנחרב בית המקדש נפסקה מחיצה של ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים, וא"כ, יש

והגדר, והגדר שמה היא ההפיכה, אם התפיסה השורשית של הכל היא ה"נתאוה להיות לו דירה בתחתונים", א"כ ההפיכה של כל דבר היא, שבמקום שהיא תהיה בתנועה של לתת, התנועה שלו הופכת להיות מציאות של ה"לעילא", זהו התנועה ההפוכה, שהיא יוצרת את מציאות החורבן, וא"כ, אם אנחנו מציירים עכשיו כל נקודת דבר שקיימת, עיקר תנועתו היא להיות לעילא ולא להיות במציאות של "לתתא", אם ניקח את הדוגמא שמשחרב בית המקדש ניטל טעם בפירות, מה כוונת הדבר "ניטל טעם בפירות", אין כוונת הדבר שכפשוטו ינטל, שנסתלק, אלא שהטעם נסתלק לשורשו, ועוד פעם זה מחמת שנגלה, שהטעם שהיה נראה שהוא קיים כתכלית שהוא יהיה במציאות של למטה, הוא הופך להיות שייך למציאות של ה"לעילא", זה נקרא "ניטל טעם בפירות". אלא שכמוכן, כל דבר שניטל הוא משאר "רשימו" לתתא, [נקרא לזה "ניצוצות", נקרא לזה "רשימו", בלי להיכנס כרגע, בצמצום זה הגדרה של "רשימו", בשבירה זה נקרא ניצוצות, שזה שני הגדרות דקות, אלא שבשורש הראשון של הצמצום, שם לעולם נשאר "רשימו", ובמדרגת השבירה, חל מציאות של ניצוצות, מדגישים, זה שני הגדרות, אפשר להרחיב אותם, אבל זה עוד סוגיא לעצמה], אבל ההגדרה היא שנסתלק הדבר לשורשו, וכשנסתלק הדבר לשורשו, לא רק שהוא נסתלק לשורשו, אלא נגלה כביכול, שהתכלית קיבלה צד הפוך שבדבר, זה נקרא במעמקים חורבן הבית.

[תגובה לשאלה] - ניתן את הדוגמא למשל, כאשר נחרב הבית, עלו בביהמ"ק ונטלו את מפתחותיהם, וזרקו כלפי מעלה, מה כוונת הדבר שהם נטלו את מפתחותיהם וזרקו כלפי מעלה, זה לא כפשוטו, שהם אמרו, תיקח את המפתחות, אלא מתגלה, שהתחתונים מבטלים את תפיסתם, והתכלית הופכת להיות היום שייכת ללמעלה, זה נקרא שזרקו מפתחותיהם כלפי מעלה, מה שהתפיסה, שזה הבחינה שתמיד המפתחות הם למטה, שזה מקום הפתיחה למטה שמתגלה, כשהם זורקים את המפתח למעלה, אז מתגלה, שהתפיסה עכשיו, שהתכלית היא למעלה, התכלית היא לא למטה, כלפי התחתונים, זה נקרא "חורבן התחתונים", ובעומק כלפי העליונים, זה לא חורבן.

ניתן דוגמא בהירה ופשוטה, כאשר האדם מת, "המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד" א"כ,

ושבירת הלוחות, שמקבילים אחד לשני, זה עומק מציאות ההתהפכות שמתגלה.

מהות בית המקדש השלישי שירד מן השמים

כאשר מתגלה האור של התיקון, שייבנה בית המקדש במהרה בימינו", "בית המקדש השלישי ירד מן השמים", מה כוונת הדבר "ירד מן השמים", לפי מה שנתבאר, זה כל מהלך הדברים. עד כמה שהיה זמן החורבן, נראה ההתהפכות, שכביכול עכשיו, התכלית היא בעליונים, אבל בית המקדש השלישי שירד במהרה בימינו מן השמים, כלומר, מה שהיה נראה שהתכלית היא למעלה, יחזור ויתגלה שהתכלית היא למטה, זה נקרא שבית המקדש השלישי ירד מן השמים, מציאות השמים עצמו הוא יורד למטה, זה עומק מציאות הבית השלישי, במהרה בימינו.

כשמבינים את הדברים האלה בבהירות, מבינים את מעמקי מציאות החורבן, שכל תכלית הבריאה נשתנה התנועה של הבריאה, שבמקום "מלעילא לתתא", אז נשתנה הכל ל"מתתא לעילא", זה עומק הבכי שבוכים להיות למעלה, זה חלק מהחורבן, מציאות הבכי.

כשמתגלה ה"עלמא דתיקון", "באש הצתתה ובאש אתה עתיד לבנותה", מה שנתגלה אש שעולה מתתא לעילא "באש הצתתה", אבל "באש אתה עתיד לבנותה", שזה אש שיורדת מן השמים כמו שהיה בבית המקדש ובימי אליהו, מתגלה מציאות התכלית, "בית המקדש השלישי עתיד לירד מן השמים", הוא יורד במציאות של ממעלה למטה.

האור הזה, זה האור של ה"עלמא דתיקון" שיחזור וייתקן, בדקות הסוגיא היא רחבה, יש את האחדות של ה"מלעילא לתתא" עם ה"מתתא לעילא", שזה תכלית מציאות הבריאה, שזה ההבחנה של "רצוא ושוב" במעמקי מציאות הבריאה. אבל בלשון היותר פשוטה ובהירה כפי שנתבאר החורבן היא התפיסה שכל תכלית הבריאה נמצאת למעלה. והבנין שיהיה במהרה בימינו, "נתאוה להיות לו דירה בתחתונים", יחזור ויתגלה כל השפע שיורד מלעילא לתתא כתכלית של מציאות "לתתא", "בנה ביתך כבתחילה".

[תשובה לשאלה] נחזור למה שחודד בהגדרה הכוללת, שכל מציאות החורבן הגדרתו, הפיכת הדבר, כלומר, זה שורש תפיסת

"היד שנשתלחה במקדש" - היפוך שחל בכף היד, וביד גופא

ולהבין עמוק, מטבע התפילה שאנחנו אומרים הוא "מפני היד שנשתלחה במקדשך", "היד שנשתלחה במקדשך", מהי אותה יד? זהו כף היד שנתהפכה, וכפשוטו, שעצם הכף עצמה מתהפכת, אבל בעומק יותר, חידוד הדבר להמתבאר, יש תפיסה של היד שהיא יורדת ללמטה, וכל התפיסה הזו של היד שהיא יורדת ללמטה, זה המדרגה של "נתאוה להיות לו דירה בתחתונים", זה היד, היא בבחינת "מעשה ידיו" של הקדוש ברוך הוא כביכול, והתכלית של הדבר היא שהיד תרד למטה, ל"דירה בתחתונים", זה תכלית מציאות הבריאה.

אבל כאשר היד מתהפכת, מה כוונת הדבר שהיא מתהפכת - לא רק שכף היד מתהפך ככף לעצמו, אלא הוא הופך את כל היד כולו, זהו "מפני היד שנשתלחה במקדשך", ומה קורה עם היד? היד עולה ל"לעילא", וכשהיא עולה לעילא, א"כ, השכינה מסתלקת ללמעלה, והשכינה שמסתלקת ללמעלה, זה גופא עומק נקודת חורבן הבית.

מציאות החורבן כפי שנתחדד, זה ההתהפכות, כל החורבן הוא בהבחנה של הכף, הכף המתהפכת, היא מגבילה את ההיפכות דתיקון כמו שנתחדד, את ה"היפך" שהיה בימי הפורים, "מאבל ליום טוב", מ"נבוכה" ל"צהלה ושמחה".

ומתגלה גם, התהפכות הפוכה, שזה ה"איכה", הכף הופכת את הדבר, שנעשה כאן היפכות הפוכה, וההיפכות ההפוכה שמתגלה היא משנה את כל מציאות תכלית הבריאה.

כביכול, היה הרי, שבירת הלוחות וחורבן הבית, שהם מקבילים אהדדי כידוע, מאיפה השורש של שבירת הלוחות, המלאכים הרי אמרו מתחילה "תנה הודך על השמים", אלא שלבסוף משה ניצח והורידה לארץ.

אבל כשנשתברו הלוחות, ו"אותיות פורחות באויר", זהו מעומק הטענה של המלאכים "תנה הודך על השמים", וההוד, זה בית המקדש, כשנחרב הבית, מתגלה שהעיקר של בית המקדש הוא בית המקדש של מעלה, "בית המקדש של מטה מכון כנגד מעלה", ובחורבן זה הופך להיות שהבית המקדש של מעלה, הוא כח העיקר. זה חורבן הבית

כל מיתה כפשוטו, היא מעין חורבן הבית, מה קורה כשהאדם נוטה למות, "עליונים מבקשים את רבי, תחתונים מבקשים את רבי, יכופו עליונים את התחתונים", כך ביקשה אמתיה דרבי, וזה מה שקרה לבסוף, ומה קרה למעלה, רוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק", כלומר, כל מיתה שלמטה מתגלה חורבן, למעלה מתגלה שמחה, מה עומק ההגדרה? אם מתגלה שהתכלית היא למטה, והוא מסתלק מלמטה, א"כ זה חורבן לתחתונים, אבל אז, מה מתגלה כלפי העליונים? שהתכלית היא למעלה, זה "יושב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק", "יכפו עליונים את התחתונים", ואז רבי מתבקש לשיבה של מעלה, כלומר, שהתפיסה עכשיו שהתכלית היא כשהוא נמצא למעלה, אלא שאצל רבי היה המעלה שלא זה היתה התפיסה היחידה, ולכן בכל ליל שבת כמו שאומרת הגמ', הוא חוזר וירד למטה, שזה סוד האחדות של ה"מעלה" וה"מטה".

ומ"מ, כל מיתה שקיימת כאן למטה, הגדרתה אי שמה שלמטה זה "לויה", למעלה זה "שש ושמח" כלומר, זה לא שכאן הוא מסתלק, ולשם הוא בא, שלכן שם מתגלה ה"שש ושמח", אלא מתגלה תפיסה שהתכלית עכשיו היא לא למטה אלא התכלית היא למעלה.

בעומק הנורא, הפשט הוא, שכל חורבן הבית הוא בעומק התכלית של סוף האלף העשירי, שלכאורה, התכלית שלו היא למעלה, שזה סוד החורבן בבחינת "בונה עולמות ומחריבן", "שית אלפי שנים הוי עלמא וחד חרוב", שזה לא חורבן רק מצד הקלקול, אלא זה חורבן מהצד ההפוך, שהרי "עושה להם הקדוש ברוך הוא לצדיקים כנפיים ושטים על פני המים", כלומר, מתגלה שהם צריכים להיות למעלה אפשר להרחיב את הנקודה בהקבלות רבות מאד, אבל מדגישים - יש כאן עומק תפיסתי מה הגדרת מציאות החורבן, חורבן זה לא שהדבר נסתלק בלבד.

יש שאלה אחת מאד שורשית, האם התכלית היא למעלה, או התכלית היא למטה, בסוד "אור ישר" התכלית היא למטה, בסוד "אור חוזר" התכלית היא למעלה, וא"כ, מה קורה כאשר נחרב הבית?

"באש הצתתה" זהו אש שעולה מתתא לעילא, זה נקרא תפיסה, שמסתלק התפיסה של "מעילא לתתא", והמים שיורדים מעילא

לתתא, הופכים להיות מים דקלוקל, שזה ה"עיני עיני יורדה מים", כמו שנתבאר.

זה המעמקים של כל מה שהזכר, יש כאן שינוי תפיסתי בתנועה, האם התכלית היא למטה או התכלית היא למעלה, והחורבן מגלה שהתכלית הוא למעלה, ובערך התחתונים, זה חורבן גמור, כי הרי תפיסתם היא "נתאוה שיהיה לו דירה בתחתונים", זה עומק החורבן.

[שאלה - אבל לכא' מצד הבריאה, למעשה כל הבריאה יורדת ולא עולה] אתם שואלים נכון מאד, אבל ההגדרה בעומק, מה שהבריאה יורדת, זהו מחמת שתביעת החורבן, מעוררת את התנועה כפי התנועה שהתכלית היא למטה, והתנועה הזו עכשיו קיימת, רק שהיא לא קיימת מצד נקודת התיקון, אלא היא קיימת מצד נקודת הקלקול, ולכן כולם יורדים, אם מתגלה ירידה דתיקון, בבחינת מים שעוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך, זה נקרא בנין הבית, "נתאוה להיות לו דירה בתחתונים" כאשר יש חורבן, והתנועה שמתגלה עכשיו היא מתתא לעילא, מה קורה עכשיו עם התנועה של "מעילא לתתא", היא נסתלקה מן הקדושה, והיא נופלת לסטרא אחרא - ולכן היא גורמת לכל הנבראים, שכולם יורדים ונופלים למטה, זה עומק הנפילה שמתגלה, זה אותה תנועה שהיתה בקדושה של "נתאוה להיות לו דירה בתחתונים", אותה תנועה עכשיו, היא נמצאת בנקודת הנפילה.

[שאלה - שאלה יותר כללית, אם אנחנו אומרים שהתכלית היא למטה, או שהתכלית היא באחדותם של הלמטה והלמעלה, א"כ, למה בתהליך של עד האלף העשירי, הנבראים הולכים ומתכללים, שהם עולים "לעילא"], מה שהם הולכים ומתכללים, כמו שנתבאר בהרחבה בדברי הרמח"ל, ההגדרה היא שהכלים מתאחדים עם האורות, אם אנחנו לוקחים את הדוגמא הבהירה, זה נקרא "עולם העקודים", "ב"עולם העקודים" הרי, היה תנועה של רצוא ושוב, "מטי ולא מטי", זה בדיוק התפיסה שקיימת מאלף השביעי ואילך, שהוא נקרא "עולם העקודים", שביעי, שמיני, תשיעי, ועשירי, בבחינת פה, חוטם, אוזן ושערו, התפיסה שמתגלה ב"עקודים" שמכח כך נעשה לאחר מכן, כל העלויות כולם, זה לא מתגלה רק כפשוטו שהתפיסה היא "לעילא", אלא התפיסה היא "לעילא ו"לתתא" ב"רצוא ושוב" בבת אחת, שזה בחינת "מטי ולא מטי", שזה בחינת השורש של התיקון של "מעלה" ו"מטה" בבת אחת.

כפשוטו, כאן התפיסה "שכינה בתחתונים", ולעילא התפיסה שהשכינה צריכה להיות למעלה, אבל ב"עקודים" שזהו סוד הדבר, שהוא עקוד ומאוחד גם יחד, מתגלה תכלית לעילא ותכלית לתתא, ואיך זה מתגלה, "מטי ולא מטי" כהרף עין, זה חוזר כל הזמן, כלומר, "בלא מטי" התכלית היא לעילא, "במטי" התכלית היא לתתא, וחוזר חלילה, זה תפיסת התכלית של מציאות הבריאה.

[שאלה, אבל המציאות של ה"לעילא" הולך וגדל, שלכא' זה הולך "לעילא" לגמרי] כפשוטו, לכא', זה כמו שאתם אומרים, אבל בעומק, ההגדרה היא קצת שונה, בעומק ההגדרה היא, שככל שמתגלה יותר "לעילא" אז מתגלה שב"רצוא" שבו וב"שוב" שבו, שני התנועות החוזרות ומתהפכות, ב"מטי" שהוא יורד עכשיו למטה, מתגלה הארה יותר גבוהה, וא"כ ה"נתאוה להיות לו דירה בתחתונים", הופך להיות מציאות יותר גבוהה.

זה לא שב"מטי ולא מטי", חוזר אותה הארה כל פעם, אלא שככל שהוא חוזר להיות ב"לא מטי" וחוזר בחזרה ללמעלה, א"כ ההארה שהוא מקבל עכשיו היא יותר גבוהה, אז גם ב"מטי" שלו הוא מאיר הארה יותר גבוהה, למטה, ואז, חוזר חלילה ומזדככים הכלים, כמו שמבאר הרמח"ל שם.

מה גורם לידי כך שהכלים הולכים ומזדככים יותר? כפשוטו, מכח שההארה יותר גדולה, לכן הם מזדככים יותר, אבל לא רק זו ההגדרה, שלא זה שהתנועה היא כל הזמן ב"רצוא ושוב", אז א"כ, היא מקבלת הארה יותר גבוהה, ואז, הגילוי התחתון הוא יותר גבוה, ואז הוא נכלל יותר בעליון, ואז, חוזר חלילה, מעין "מין דוכרין" ו"מין נוקבי"ן כביכול, שמתגלה למטה, למעלה, זה לא הגדרה של מין דוכרין ונוקבין, נקטנו רק כדוגמא בעלמא לאותו שורש של נקודת דבר, ואז, אבל, מתגלה שהתחתון נכלל בעליון כי הוא קיבל הארה יותר גבוהה, ואז עוד פעם, ההארה ב"רצוא" שלו היא הארה יותר גבוהה, וחוזר חלילה, וא"כ, זה לא רק הגדרה של תנועה להתכללות, לשני הצדדים, זה הופך להיות יותר גבוה.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא מהסדרה השבועית של בלביפדיה עבודת ה' פנימי**

מילון ערכים בקבלה • גדפין

גדפין. דנשר נטליו לה בפלכויו. ועיין זוהר הרקיע (בלק). ובפרטות ו' אלו נחלקים לו' פעמים ו', כמ"ש (תיקונים, פא, ע"ב) שית סלקין תלתין ושית, כחושבן דשרפים, דאתמר בהון, שרפים עומדים ממעל ל"ו, ואלין גדפין תליין מן ו', דאיהו שית תיבין דיחודא (ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ויש בחינה של גדפין כנגד נוק', שכינתא שהיא בחינת ד', כמ"ש שם (קמ, ע"ב) מסטרא דשכינתא גדפין דחיוון מרובעים, עיי"ש. ועיין תיקונים (י, ע"א) בחינת י"ב גדפין.

ויתר על כן אמרו (זוהר הרקיע, הקדמת הזוהר) וז"ל, ועליהו דכולהו, הוא מט"ט, שקבע לו הקב"ה ל"ו גדפין מימין ול"ו גדפין משמאל (זוהו השורש של חו"ג), ונקרא בעל כנפים, וז"ס (קהלת, י, כ) ובעל כנפים יגיד דבר, עכ"ל. אולם במגלה עמוקות (פנחס) כתב וז"ל, עוף השמים הוא אליהו, ובעל כנפים מארי דגדפין הוא מטטרו"ן. (אולם) בספר מעין חכמה אמר, עוף השמים זה אליהו, ובעל כנפים זה רזיאל, שכל הדברים ששומע אליהו מודיע לזה העולם, עכ"ל. ועיין גר"א (תיקון מ"ב, ותיקון מ"ה).

ולתתא ישראל הם גדפין לשכינה, כמ"ש בתיקונים, עיין שער הכוונות (ק"ש, דרוש ו, פירוש תיבת שמע ישראל) וז"ל, כנזכר בתיקונים כי ישראל אינהו גדפין דשכינתא להעלותה למעלה, עכ"ל.

ובפרטות יותר אמרו (תיקונים, כא, ע"א) דמארי מקרא ומארי משנה אינון מגדפין דילה. ובפרטות דייקא מארי משנה, שהיא כנגד יצירה, כנגד ו"ק, כנודע, וכמ"ש בגנוי מרומים. ובפרטות בחינת ד' גדפין הוא במארי מקרא, אות ד' במלכות. ובחינת ו' גדפין הוא במארי משנה, אות ו' בז"א, ופשוט.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת
bilvavi231@gmail.com

כתב בעץ חיים (שער טו, פ"ב) וז"ל, נלעד"ח, כי גדפין הם מוחין מקיפין דיניקה. וכן כתב בשער המצות (כי תצא) וז"ל, גדפין הם מוחין דיניקה מקיפים וכנפים, ונקראים אפרוחים, עכ"ל. ועוד כתב שם בעץ חיים וז"ל, כאשר הזווג הוא בהיות אמא תוך ז"א, אז ז"א דאצילות יש בו בחינת ו"ק בלתי מוחין דגדלות, אבל גדפין יש לו (והוא מוחין דיניקה), ונקראו "אפרוחים". אבל כאשר מתלבשת במלכות לבדה, אז הוא "ביצים", שהוא ו"ק בלתי גדפין (בלתי מוחין), עכ"ל.

והנה בכללות ממש יש ב' גדפין, כנגד חסד וגבורה, ב' ידים, כמ"ש בפתחי שערים (נתיב אבי"ע, פתח יז) וז"ל, הגדפין ב' הידים, כמ"ש ועוף יעופף וגו', זה מיכאל וגבריאל, מיכאל באחת וגבריאל בשתיים. והם הראשים והשרשים של כל המלאכים ומשרתים הסובבים את הכסא, בסוד ב' מדות של ההנהגה, חו"ג, עכ"ל. ובדקות זהו הארת חו"ב בחו"ג, מוחין דיניקה כנ"ל (שבמוחין דיניקה אין הארת מוחין גמורים אלא מתלבשים בחג"ת, כמבואר בעץ חיים). וכמ"ש בבית עולמים (דף קמב, ע"ב) וז"ל, וז"ס בעלי גדפין ההולכים עם האדם וכותבים (בידים) כל מעשיו, והם ב' בעלי גדפין מסטרא דחו"ב, ב' ידים, שהם הגדפין, כידוע, עכ"ל. ועיין עץ חיים, שער הזווגים, פ"ב. ויתר על כן כתב שם (קלח, ע"א) וז"ל, וידוע כי חו"ב דז"א נעשים מחו"ג, כמ"ש האריז"ל בביאור מ"ש באדרא דפרשת משפטים, רישא דמלכא בחו"ג אתתקן, ונקראים בעלי גדפין, כמ"ש ועוף יעופף על פני רקיע השמים, שהם מיכאל וגבריאל, עיי"ש.

ובהרחבה יותר, מאיר הארת גדפין בכל הו"ק, ולכך יש ששה כנפים, כנגד ו"ק. וכמ"ש בזוה"ק (ח"ג, קח, ע"ב) כל ספירה מאלין שבע, שית גדפין, דאינון שית אתוון לכל חד, ובהון קב"ה ושכינתיה בכל ספירה מאלין שבע (ישעיה, ו, ב) בשתיים יכסה פניו, ובשתיים יכסה רגליו, ובשתיים יעופף. ואמרו שם (שם, רט, ע"א) בשית גלגלין אתיא לשית סטרין דעלמא, שית

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com